

Sygn. akt II Ca 12/14

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Mariusz Broda

Sędziowie: SSO Sławomir Buras

SSO Cezary Klepacz (spr.)

Protokolant: protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 lutego 2014 r. sprawy

z wniosku Skarbu Państwa - Starosty (...)

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

z dnia 14 listopada 2013 r. sygn. akt I Ns 426/13

postanawia: oddalić apelację.

Sygn. akt II Ca 12/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2013 r., sygn. akt I Ns 426/13, Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim oddalił wniosek Skarbu Państwa – Starosty (...) o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości położonej w gminie K., miasto K., oznaczonej jako działki: nr (...) o powierzchni 0,0163 ha i nr (...) o powierzchni 0,0175 ha, zajętych obecnie pod drogę publiczną – powiatową numer(...), wskazanej na mapie sporządzonej przez geodetę uprawnionego S. W., przyjętej do (...) Ośrodka (...) w O. w dniu 23 lipca 2010 r. za numerem ewidencyjnym (...), nie mającej urzędzonej księgi wieczystej ani zbioru dokumentów.

Sąd ten ustalił, że wymienione działki najpóźniej w dniu 31 grudnia 1968 r. zostały wpisane w rejestrze gruntów województwa (...), powiatu O., miasta (osiedla) K., obręb K.. Jako władającego wpisano Prezydium Powiatowej Rady Narodowej – Powiatowy Zarząd Dróg Lokalnych w O.. Już wówczas działki te były użytkowane jako droga. Do 31 grudnia 1998 r. każdorazowi zarządcy tej drogi utrzymywali ją – wykonywali roboty drogowe polegające na częściowych naprawach nawierzchni i odśnieżaniu działek wchodzących w skład pasa drogowego drogi publicznej. Nieruchomość ta, na mocy rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 14 lipca 1986 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg wojewódzkich w województwach: (...) (Dz. U. nr 30, poz. 151), została zaliczona do kategorii dróg wojewódzkich pod nr (...). Działki o numerach (...) i powierzchni 0,6819 ha oraz (...) i powierzchni 0,6156 ha wchodziły w skład ulicy (...), a faktycznie częściowo były zajęte pod ulicę (...). W związku z wprowadzeniem reformy administracyjnej kraju, od 1 stycznia 1999 r., zgodnie z art. 103 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. nr 133, poz. 872), w nawiązaniu do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie ustalenia wykazu dróg krajowych i

wojewódzkich (Dz. U. nr 160, poz. 1071), dotychczasowa droga wojewódzka (...), wobec niewskazania jej w powołanym rozporządzeniu, została zaliczona z mocy prawa do kategorii dróg powiatowych pod nr (...)(ulica (...))wchodziła w jej skład). Będąca zaś do dnia 31 grudnia 1998 r. drogą wojewódzką droga publiczna, w której skład wchodziła ulica (...)(krzyżująca się z ul. (...)), od 1 stycznia 1999 r. stała się drogą gminną. Z dotychczasowych działek o numerach (...)zostały wydzielone działki: nr (...)o powierzchni 0,0163 ha i nr (...)o powierzchni 0,0175 ha, by oddzielić nieruchomość zajęta faktycznie od 1 stycznia 1999 r. przez drogę gminną (ul. (...)) od zajętej przez drogę powiatową nr (...) (na odcinku ul. (...)). Działki te są faktycznie zajęte pod drogę powiatową nr (...), „K. – J. – O.”, co wynika z uchwały nr (...) Rady Powiatu w O.z dnia 21 maja 2009 r. w sprawie ustalenia przebiegu istniejących dróg powiatowych (pozycja 18). Znajdują się one na skrzyżowaniu ulic: powiatowej – L.z gminną – S.

Biorąc to pod uwagę, Sąd pierwszej instancji podniósł, że nie można nabyć przez zasiedzenie dóbr, które nie występują w obrocie ekonomicznym (res extra commercium), a więc m.in. dróg, skwerów, placów itp., gdyż mogą z nich korzystać wszyscy, co wyłącza posiadanie samoistne. Wyłączenie dóbr publicznych z obrotu wynika z ich przeznaczenia. Możliwość korzystania z drogi publicznej stanowi korzystanie ze sfery wolności jaką państwo zapewnia każdemu obywatelowi. Drogi publiczne wyłączone są z obrotu prawnego. Mogą być, co prawda, przedmiotem prawa własności, ale zastrzeżonego tylko dla podmiotów własności publicznej. Dotyczy to nieruchomości objętych wnioskiem w rozpoznawanej sprawie. Sam charakter władania działkami faktycznie zajętymi pod drogę publiczną wyłącza posiadanie samoistne. Drogi publiczne nie mogą być jednocześnie przedmiotem publicznego korzystania przez nieograniczoną liczbę osób oraz indywidualnego posiadania samoistnego. Ubocznie Sąd wskazał na uregulowanie zawarte w art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną.

Apelację od tego orzeczenia złożył Skarb Państwa, zarzucając naruszenie art. 172 § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie, polegające na przyjęciu, iż objęta wnioskiem nieruchomość nie podlega zasiedzeniu, gdyż władanie nieruchomością dla dobra innych, określane mianem władztwa publicznego, nie ma charakteru posiadania właścicielskiego.

Wskazując na to, skarżący wniósł o zmianę postanowienia i stwierdzenie z dniem 31 grudnia 1988 r. zasiedzenia wskazanych działek, ewentualnie o uchylenie tego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest bezzasadna.

Zgodnie z art. 172 k.p.c., przedmiotem zasiedzenia jest nieruchomość, czyli rzecz w rozumieniu art. 45 k.c. Zasiedzenie stanowi jedną z form nabycia własności, a zatem dotyczy jedynie rzeczy będących przedmiotem obrotu cywilnoprawnego. Drogi publiczne, z uwagi na swoją funkcję społeczną, która oznacza, że może z nich korzystać każdy, a o uprawnieniu tym nie decyduje organ zarządzający drogą, są wyłączone z obrotu prawnego. W konsekwencji, droga publiczna nie może przejść na własność innego podmiotu niż właściwy zarządca drogi i zawsze może służyć wyłącznie celom publicznym. Dopiero pozbawienie drogi takiego charakteru umożliwia wprowadzenie jej do obrotu cywilnoprawnego. Opisana funkcja drogi publicznej decyduje o sposobie władania gruntem zajęтым pod taką drogę. Nie może być on bowiem jednocześnie przedmiotem publicznego korzystania przez nieograniczoną liczbę osób oraz indywidualnego posiadania samoistnego.

Zasady te znajdują odzwierciedlenie w obowiązującej ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013, poz. 260 z późn. zm.). Z przepisu art. 1 tej ustawy wynika, że z drogi publicznej może korzystać każdy, zaś przepis art. 2a stanowi, że drogi publiczne, w zależności od tego, do jakiej kategorii, określanych z uwagi na funkcję w sieci drogowej, należą, stanowią własność Skarbu Państwa lub samorządu. Regulacja ta nawiązuje zatem jednoznacznie do koncepcji własności państwowej (publicznej), mającej swoje źródła jeszcze w prawie rzymskim.

Sam przepis art. 2a cyt. ustawy został dodany z dniem 1 stycznia 1999 r. na mocy art. 52 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. nr 106, poz. 668 z późn. zm.). Treść tego przepisu pozostaje w związku z postanowieniami art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. nr 133, poz. 872 z późn. zm.), który w ust. 1 stanowi, że nieruchomości pozostające w dniu 31 grudnia 1998 r. we władaniu Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, nie stanowiące ich własności, a zajęte pod drogi publiczne, z dniem 1 stycznia 1999 r. stają się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa lub właściwych jednostek samorządu terytorialnego za odszkodowaniem, które mogło być ustalone i wypłacone jedynie na wniosek właściciela nieruchomości złożony w okresie od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 grudnia 2005 r., gdyż po upływie tego okresu roszczenie takie wygasło (nie przysługuje już ono i nie może być dochodzone). Podstawą do ujawnienia w księdze wieczystej przejścia na własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego takich nieruchomości jest ostateczna decyzja wojewody (art. 73 ust. 3 ustawy).

Biorąc to pod uwagę, skoro nieruchomości objęte wnioskiem w rozpoznawanej sprawie stanowią drogę publiczną przynajmniej od końca 1968 r. (pierwotnie pod rządami ustawy z dnia 29 marca 1962 r. o drogach publicznych – Dz. U. nr 20, poz. 90 z późn. zm.), to z przyczyn opisanych wcześniej nie mogą być przedmiotem zasiedzenia.

Zaskarżone postanowienie odpowiada zatem prawu, wobec czego apelacja podlega oddaleniu na podstawie art. 385 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

SSO Sł. Buras SSO M. Broda SSO C. Klepacz